

TIEN OVER ROOD IN DE 21^E EEUW

NAAR EEN NIEUWE STRATEGIE VAN DE PVDA

INLEIDING

125 jaar geleden kwamen twaalf mensen bij elkaar in Zwolle om de SDAP op te richten, de voorloper van onze sociaaldemocratische partij. Omdat ze beseften dat de doelen van het socialisme alleen binnen een democratische rechtsstaat nagestreefd en gerealiseerd zouden kunnen worden.

Vandaag de dag wordt de sociaaldemocratie op de proef gesteld, misschien wel meer dan ooit te voren. Waar staat sociaaldemocratie voor in het huidige tijdsgewricht en wat is de identiteit van onze partij? Het is daarom meer dan passend dat de Verenigingsraad nu een advies uitbrengt over de strategie van de Partij.

We beseffen daarbij dat we in de schaduw staan van partijgenoten: van Polak, Troelstra, Groenewegen, Drees, Den Uyl, Kok, d'Ancona en velen die nu vergeten zijn. Deze bijdrage van de Verenigingsraad aan de Partij is niet hoogdravend en alomvattend. Wel beoogt zij de verworvenheden van de sociaaldemocratie te verdedigen en te vertalen naar de dag van vandaag. In dat kader past ook dat nieuwe thema's zoals duurzaamheid en natuurbehoud geïntegreerd worden in ons sociaaldemocratisch denken en handelen.

De Partij van de Arbeid zal weer opleven als we haar weten te vernieuwen.

Socialisme en democratie zijn gegrond in de uitgangspunten vrijheid, gelijkheid en broederschap van de Franse Revolutie. Oud-premier Den Uyl vertaalde dat naar een rechtvaardige verdeling van kennis, macht en inkomen. Een thema dat, in een tijd waarin de bestaanszekerheid van velen op het spel staat, nog steeds actueel is.

De Partij van de Arbeid is een middel om dat doel te bereiken, geen doel op zich.

Daarbij zijn de volgende tien strategische uitgangspunten leidend.

TIEN STRATEGISCHE UITGANGSPUNTEN

1) De PvdA is een vereniging van mensen die streven naar een rechtvaardige en democratische samenleving overal in de wereld. De Partij zet zich daarvoor zowel lokaal, regionaal, nationaal, Europees als mondiaal in.

De ongelijkheid in de wereld is veel te groot. Zo bezitten de 26 rijkste personen in de wereld evenveel als de 3,8 miljard armste mensen. Ook in Europa bestaan er nog grote welvaartsverschillen tussen landen en de inwoners daarvan. En zelfs in Nederland leven nog meer dan een miljoen mensen onder de armoedegrens. Leden van de PvdA willen die ongelijkheid aanpakken, zowel in de eigen, directe omgeving als in de grotere verbanden waarvan zij deel uitmaken.

Daarbij gelden wel de regels van de democratie voor ons. Iedere burger heeft het recht en krijgt de mogelijkheid om zijn/haar stem te laten horen. Besluitvorming vindt plaats bij meerderheid. Maar altijd wel zodanig dat rekening gehouden wordt met gerechtvaardigde belangen van minderheden.

De Partij van de Arbeid wil bestaan als onderdeel van een bredere internationale beweging omdat het ideaal van de sociaaldemocratie grensoverschrijdend is.

Doordat de uitdagingen steeds internationaler worden is deze samenwerking, onder andere in de Partij van de Europese Sociaaldemocraten (PES), niet meer vrijblijvend. Buiten Europa zijn de Progressieve Alliantie en de Socialistische Internationale mogelijk samenwerkingspartners.

2) De PvdA is een vereniging van mensen die strijden voor het behoud van de wereld voor toekomstige generaties. Productie en consumptie moeten daarom duurzaam zijn en er moet zorgvuldig worden omgaan met de natuur en de natuurlijke hulpbronnen.

Er kan voorzien worden in de basisbehoeften van de mensheid als voldaan kan worden aan de ecologische randvoorwaarden voor het behoud van de aarde.¹ Daartoe zijn wel ingrijpende politieke ingrepen nodig. De PvdA onderschrijft de noodzaak daarvan en wil daar in de praktische politiek stapje voor stapje aan werken. Ook hierbij geldt dat de lasten eerlijk verdeeld moeten worden. Wij noemen dat solidair duurzaamheidsbeleid. De enorme energietransitie waar wij voor staan moet daaraan getoetst gaan worden om ervoor te zorgen dat er geen nieuwe ongelijkheden gaan ontstaan tussen bevolkingsgroepen.

3) De PvdA is een vereniging van mensen die gaan voor een waarden-gedreven politiek. Daarbij zijn zowel de politieke als de sociale grondrechten, zoals neergelegd in diverse internationale verdragen en onze Grondwet, leidend.

De PvdA is een partij die gelooft in vooruitgang. We streven naar een eerlijker samenleving. Een samenleving waarin de waarden bestaanszekerheid, het leveren van een bijdrage aan de samenleving en een eerlijke verdeling van hoop en levenskansen zijn verankerd.

Dat betekent dat de PvdA zijn stellingnames altijd moet kunnen verdedigen in termen van die waarden. De politiek van kleine marges zal altijd hand in hand gaan met een politiek van grote idealen. Anders gezegd: “Het **waarom** gaat altijd vooraf aan het **hoe**”!

4) De PvdA is een vereniging van mensen met heel diverse achtergronden, aanleg en mogelijkheden, die zich er hard voor maken dat ieder individu een volwaardige plek in onze samenleving heeft.

Diversiteit is een zeer belangrijke voorwaarde voor een duurzame, dynamische en creatieve samenleving. De PvdA wil zowel in haar ledenbestand als in haar vertegenwoordiging in politieke organen een zo representatief mogelijk beeld geven van de diversiteit in onze samenleving. Daartoe is soms voor een beperkte periode een doelgroepenbenadering nodig.

5) De PvdA is een vereniging van mensen die streven naar een sociale markteconomie waarin iedereen op een ontspannen en eerlijke manier zijn brood kan verdienen. Daarin streven zij ook naar een samenleving waarin het zowel met het individu als met de mensen collectief goed gaat. We kijken naar elkaar om en hebben solidariteit hoog in het vaandel staan.

De PvdA is trots op de door de sociaaldemocratie tot stand gebrachte verworvenheden van de welvaartsstaat en streeft naar het behoud daarvan. Een

¹ [Kate Raworth](#)

welvaartsstaat waarin het collectief er zorg voor draagt dat iedereen toegang heeft tot onderwijs, gezondheidszorg en (betaald) werk. Jongeren die nog niet kunnen werken hebben recht op ondersteuning en verzorging. Ouderen hebben recht op een welvaartsvast pensioen.

De vrijheid van ieder individueel mens kan het best gegarandeerd worden door de samenleving als geheel. Een samenleving waarin private welvaart gepaard gaat met publieke voorspoed. Een samenleving waarin we geen hekken zien rond de wijken van de rijken, maar waarin iedereen een kans krijgt zich te ontwikkelen en waarin wij oog hebben voor hen die daartoe minder in staat zijn. Een samenleving waarin het niet ieder voor zich is, maar waarin mensen zich geborgen weten.

6) De PvdA is een vereniging van mensen die constructieve samenwerking zoeken met andere progressieve krachten in onze samenleving.

Niet alleen in de politieke arena maar ook - en vooral – in de samenleving bestaan er vele krachten die het streven naar een betere wereld in hun vaandel voeren. Zo ontstonden in het begin van de vorige eeuw de vakbeweging die het opnam voor de positie van de arbeiders en de woningbouwverenigingen die een behoorlijke huisvesting van diezelfde arbeiders mogelijk maakten. Van meer recente datum zijn de milieuorganisaties die strijden voor het behoud van de aarde als duurzame verblijfplaats voor de mens en de mensenrechtenorganisaties die opkomen voor de rechten van het individu tegenover onderdrukkende regimes. Gemeenschappelijk kenmerk van alle is de strijd voor betere leefomstandigheden voor iedereen. De PvdA zoekt overal waar zij kunnen naar constructieve samenwerking met deze maatschappelijke krachten, zonder dat we daarbij onderdeel van elkaar worden.

7) De PvdA is een vereniging van mensen die openstaan voor het kennismaken en integreren van andere groepen in onze samenleving. Dat geldt te meer voor mensen die vanwege angst voor vervolging huis en haard hebben moeten verlaten.

Sociaaldemocratie staat voor internationale solidariteit. De Partij van de Arbeid zoekt dus altijd wat mensen verbindt en niet wat mensen verdeelt. Identiteitspolitiek is ons vreemd.

Dat neemt niet weg dat migratie zowel voor het land waar mensen uit vertrekken als voor het ontvangende land ingrijpende gevolgen kan hebben.

Integratie gaat ook niet vanzelf. Om als samenleving echt baat te hebben bij de instroom van nieuwe medelanders moet geïnvesteerd worden hun integratie. Met respect voor hun achtergrond en ervaringen dienen nieuwkomers vanzelfsprekend de democratische rechtsorde te onderschrijven en kunnen geen uitzonderingspositie claimen.

8) De PvdA is een vereniging van mensen die hun doelen nastreven door deel te nemen aan het openbaar bestuur maar ook door actie te voeren en andere maatschappelijke activiteiten te ondernemen

Anders dan de fundamentele socialisten van vroeger voor wie maatschappelijke actie het enige handelingsalternatief vormde kiest de PvdA ervoor om bestuurlijke verantwoordelijkheid niet te schuwen. Met andere woorden: om de samenleving in kleine stapjes te verbeteren zijn vaak compromissen nodig met politieke tegenstanders. Echter, dat moet en kan geen automatisme worden. Elke keer dat dat

aan de orde is zullen we de afweging moeten maken of het de prijs waard is. En wanneer het antwoord op die vraag “ja “ is, zullen we er altijd voor moeten blijven zorgen om onze eigen uitgangspunten te laten klinken.

Maatschappelijke actie is noodzakelijk om ons scherp te houden op hetgeen in de samenleving leeft. Zoals reeds is aangegeven is daartoe een goede samenwerking met progressieve krachten in de samenleving noodzakelijk.

‘Verandering komt zodra mensen het willen, eerder niet’ zei één van onze wethouders ooit. Hoe belangrijk de strijd om de politieke en economische macht ook is, de sociaaldemocratie voert uiteindelijk een strijd om het hoofd en het hart van de mensen. De Partij zal dus naast zijn politieke rol ook een culturele rol vervullen. Debat, onderzoek en scholing zijn bestaansvoorwaarden voor de Partij.

9) De PvdA is een vereniging van mensen die inzake de interne gedachtenvorming en besluitvorming een maximale transparantie en betrokkenheid van de leden veronderstellen

De spanning tussen onze idealen en de kleine stapjes die in de democratische rechtstaat mogelijk zijn, vragen om een permanent gesprek tussen leden en leiders. Ledendemocratie helpt bij het faciliteren van deze discussie. Juist in het huidige tijdsgewricht kan zo’n discussie met leden en sympathisanten bijdragen aan het herdefiniëren van onze identiteit en de nadere vormgeving van onze partij.

Over de verbetering van de ledendemocratie heeft de Verenigingsraad op 4 juni 2019 het Rapport Ledendemocratie in de 21^e Eeuw vastgesteld waarnaar hier gemakshalve verwezen wordt.

10) De PvdA is een vereniging van mensen die geleid wordt door mensen die de sociaaldemocratie idealen uitdragen. De interne cultuur van de Partij weerspiegelt onze ambities voor de gehele samenleving: authentiek, rechtvaardig en respectvol.

In de politiek zijn niet alleen de inhoud maar ook de poppetjes van belang. Om geloofwaardig te zijn dient het leiderschap van de partij op alle niveaus en in alle politieke organen in woord en gedrag doordeesemd te zijn van het sociaaldemocratisch gedachtegoed. Een stevige worteling in de sociaaldemocratie is een noodzakelijke voorwaarde voor het goed kunnen vertegenwoordigen van ons gedachtegoed.

Ook aan de interne cultuur binnen de partij worden hoge eisen gesteld. Daarbij is het centrale motto: “Behandel de ander zoals je zelf behandeld wilt worden”!

UITLEIDING

Politicologie, sociologie noch economie kennen veel vaste wetmatigheden. Dat geldt ook voor de politiek. Betwisten, aanscherpen en vernieuwen van uitgangspunten zijn dan ook onlosmakelijk verbonden aan het zijn van een politieke partij. Dat is geen draaien, of liegen, maar een uiting van gezond verstand. Andere omstandigheden vragen om andere uitgangspunten.

Deze uitgangspunten zijn geen geboden maar woorden die moeten aanzetten tot nadenken. Ze weerspreken niet de huidige beginselen, neergelegd in het Beginselmanifest van 2005,

maar hebben wel degelijk een verschil in accent en zijn meer gericht op wat ons als leden binnen de partij samenbrengt.

De Verenigingsraad roept de Partij op om een discussie te starten met de leden over de wenselijkheid van aanpassing van het Beginselmanifest van de Partij van de Arbeid danwel andere manieren om de door de Verenigingsraad neergelegde gedachten tot uiting te brengen. Een maximale betrokkenheid van de leden dient daarbij onbetwistbaar uitgangspunt te zijn.

De Verenigingsraad spreekt de verwachting uit dat het bestuur binnen een termijn van drie maanden een reactie met de Verenigingsraad zal delen.

8 september 2019